

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Omstreden symbolen

Cliteur, P.B.

Citation

Cliteur, P. B. (2009). Omstreden symbolen. *Tijdschrift Voor De Politie*, 71(5). Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/18415>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/18415>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Omstreden symbolen

Paul Cliteur

Paul Cliteur is hoogleraar encyclopedie van de rechtswetenschap in Leiden en schrijver van *Moreel Esperanto: naar een autonome ethiek* (2007), in het Spaans: *Esperanto Moral: por un ética laica* (2009).

Gisteravond keek ik naar een documentaire over gewelddadige skinheads in de Verenigde Staten die in het vermengen van rassen een van de grootste gevaren zien die het blanke ras bedreigen. Zij denken dat geweld de enige taal is die hun overheid verstaat en timmeren met enige regelmaat zwarten, drugsverslaafden en anderen die hun ongenoegen opwekken in elkaar. Vier van hen hadden met honkbalknuppels een drugsverslaafde zo zwaar mishandeld dat deze aan de gevolgen daarvan was overleden. De daders kregen zware straffen opgelegd

van respectievelijk vijftien jaar tot levenslang. De gewelddadige racisten hebben allerlei eigen symboliek in hun kleding. Zo dragen zij hoge schoenen met veters in verschillende kleuren. Die kleuren geven aan hoe belangrijk men is in de hiërarchie. Rode veters is een soort onderscheiding voor grof geweld dat men heeft uitgeoefend in een lichamelijke confrontatie. Die rode veters draagt men met trots. Mijn dochter van tien jaar draagt ook sportschoenen met sinds kort daarin rode veters. Die veters betekenen natuurlijk niets, althans iets heel anders dan bij de skinheads. Die gekleurde veters zijn gewoon 'vet cool'. Zo kunnen symbolen verschillend worden gehanteerd.

Onlangs zapte ik op de Belgische televisie langs een ander programma (lezer: u krijgt de indruk dat ik niets anders doe dan tv-kijken. Ten onrechte!) waarin een heer met stropdas aan het discussiëren was met drie pittige meiden met hoofddoeken in gezellige kleuren. De heer met stropdas vond de hoofddoek niet leuk. De meiden met de hoofddoeken waren goed van de tongriem gesneden en vielen hem fel aan. Of hij dacht dat zij die hoofddoeken droegen omdat hun vader, broer of de imam dat wil? Mooi niet! Eigen vrije wil. De gehoorde meiden wezen erop dat België zwaar achterliep bij Nederland. Immers, in Nederland was de hoofddoek helemaal geaccepteerd. Dirk van den Broek had zelfs een 'hoofddoekprijs' gekregen voor het meest hoofddoekvriendelijke beleid van de zijde van een 'hoofddoekbrigade' die als belangrijkste beleidsdoel heeft het dragen van

de hoofddoek 'meer geaccepteerd' te maken in Nederland. Of de heer met de stropdas dacht dat al die meisjes achter de kassa gedwongen hun hoofddoek droegen? Mooi niet! In de krant stond laatst een foto van onze prins Willem Alexander met onze Maxima tijdens een bezoek aan een naar ik aanneem Arabisch land. Maxima droeg een hoofddoek. Voor zover mij bekend is over het dragen van die hoofddoek geen commotie ontstaan in Nederland. En waarom ook? Misschien reikt de hoofddoekbrigade volgend jaar ook wel een prijs uit aan Maxima. Was dit immers niet een prachtig en respectvol gebaar aan het adres van het gastland waardoor bovendien de hoofddoek 'meer geaccepteerd' werd gemaakt? Bovendien: Maxima droeg die hoofddoek geheel vrijwillig, toch? Net als de meisjes achter de kassa bij Dirk van den Broek. Net als iedereen, toch? Of toch niet?

De Iraanse journalist Amir Taheri laakt in zijn boek *The Persian Night: Iran under the Khomeinist Revolution* (2009) dat de voormalige Ierse president Mary Robinson en Danielle Mitterand, vrouw van de voormalige Franse president, 'uit respect' een hoofddoek droegen wanneer zij op staatsbezoek waren in Teheran. De reden daarvan is dat de vrouwen in Iran die hoofddoek (en andere het haar, gezicht of het hele lichaam bedekkende kleding) helemaal niet vrijwillig dragen. Zij gaan gesluiert de straat op omdat zij het eigendom zijn van hun mannen, broers en religieuze leiders. Het dragen van die hoofddoek staat dus voor iets heel anders dan bij die gezellige hoofddoekdragers uit het Belgische televisieprogramma. Wanneer Maxima, Robinson en Danielle Mitterand in het Midden-Oosten met een hoofddoek op hun hoofd gaan lopen dan denken zij misschien aan de caissières bij Dirk van den Broek, maar hun gastheren zijn zeer vereerd met de respectvolle wijze waarop deze westerse dames de onderworpenheid van de oosterse vrouw afzeggen.

De pittige hoofddoekdragers uit het Belgische televisieprogramma vinden natuurlijk dat zij 'hier' leven. Zij hebben niets te maken met Afghanistan of Iran. Dáár kan de hoofddoek een heel andere betekenis hebben, net als de rode veters bij de skinheads.

Is dat overtuigend? Kunnen we zo lichtvaardig symbolen van betekenis laten veranderen? Kunnen we zo gemakkelijk symbolen van betekenis laten verschieten al naar gelang de landsgrenzen? Zouden we bijvoorbeeld een swastika van kleur kunnen laten verschieten?

Het zijn relevante vragen, want de hoofddoekbrigade die bij Dirk van den Broek een voet tussen de deur heeft gekregen zal zich ongetwijfeld ook melden bij de politie en aandrigen op het aanpassen van het uniform. Ongetwijfeld: 'uit respect'. Ongetwijfeld: omdat de caissières allemaal de hoofddoekjes dragen zoals mijn dochter de rode veters. Maar misschien moet de minister van Binnenlandse Zaken en het overleg van hoofdcommissarissen dan toch ook nog even denken aan wat Amir Taheri schrijft en aan de meisjes in Iran, Afghanistan, Soedan, Saoedi-Arabië, Marokko en vele andere landen. Ook 'uit respect'. <<

“Misschien reikt de hoofddoekbrigade volgend jaar ook wel een prijs uit aan Maxima”